

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

01 februarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Țurcan Anatolie, Toma Nadejda, Cobzac Elena și Plămădeală Ghenadie,

a judecat fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către avocatul Zadorojni Ludmila în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 martie 2021, în cauza penală în privința lui

Pitula Grigore xxx, născut la xxx, originar și domiciliat în xxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 07.11.2014 - 10.03.2017;

Instanța de apel: 03.12.2020 - 30.03.2021;

Instanța de recurs: 14.07.2021 – 01.02.2022.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 10 martie 2017, Pitula Grigore a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza:

- art.186 alin.(2) lit. d) Cod penal, la 3 ani închisoare;
- art.192 alin.(1) Cod penal, la 1 an închisoare;
- art.186 alin.(2) lit. d) Cod penal, la 3 ani închisoare;
- art.186 alin.(2) lit. d) Cod penal, la 3 ani închisoare;
- art.186 alin.(2) lit. d) Cod penal, la 3 ani închisoare;
- art.186 alin.(2) lit. d) Cod penal, la 3 ani închisoare;
- art.186 alin.(2) lit. d) Cod penal, la 3 ani închisoare;
- art.192 alin.(1) Cod penal, la 1 an închisoare;

În temeiul art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni prin cumul parțial al pedepselor a fost stabilită inculpatului Pitula Grigore pedeapsa definitivă 6 ani închisoare. Iar, în conformitate cu prevederile art.84 alin.(4) Cod penal, prin cumul parțial al pedepselor aplicate prin sentința judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 26.08.2015 i-a fost stabilită inculpatului Pitula Grigore pedeapsa definitivă 8 ani închisoare, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Acțiunile civile a părților vătămate Vrabie Ana-Maria, Lopatenco Ana, Solcan Svetlana și Stegărescu Natalia au fost admise.

A fost încasat din contul inculpatului Pitula Grigore în beneficiul părții vătămate Vrabie Ana-Maria suma de 500 lei cu titlu de prejudiciu material.

A fost încasat din contul inculpatului Pitula Grigore în beneficiul părții vătămate Lopatenco Ana suma de 2 400 lei cu titlu de prejudiciu material.

A fost încasat din contul inculpatului Pitula Grigore în beneficiul părții vătămate Solcan Svetlana suma de 2 200 lei cu titlu de prejudiciu material.

A fost încasat din contul inculpatului Pitula Grigore în beneficiul părții vătămate Stegărescu Natalia suma de 3 270 lei cu titlu de prejudiciu material.

A fost din contul inculpatului Pitula Grigore în beneficiul părții vătămate Olga Papanea suma de 8 164 lei.

Acțiunea civilă înaintată de către Popovici Eugenia nu a fost susținută de către aceasta în cadrul cercetării judecătorești.

Părțile vătămate Zrelor Natalia și Mițul Victoria nu au înaintat acțiuni civile.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat în fapt că, Pitula Grigore la 17.10.2014, aproximativ la ora 10:00, având scopul sustragerii bunurilor altei persoane, aflându-se în rutiera nr. 117, care se deplasa din direcția str. Ismail spre str. A. Doga, mun. Chișinău, a sustras pe ascuns din geanta cet. Vrabie Ana-Maria un portmoneu în valoare de 200 lei, în care se aflau bani în sumă de 500 lei, permis de conducere pe numele cet. Vrabie Ana-Maria, abonament la sala de forță, card bancar „BCR”, card de reducere „Orange”, cu bunurile sustrate părăsind locul comiterii infracțiunii, cauzând părții vătămate o daună materială în proporții considerabile în sumă totală de 700 lei.

Tot el, Pitula Grigore la data de 20.12.2014, în jurul orei 20:00, având intenția sustragerii pe ascuns a bunurilor altei persoane, în timp ce se deplasa cu maxi-taxi nr. 166 pe bd. Grigore Vieru mun. Chișinău, a sustras pe ascuns din geanta Zrelor Natalia portmoneul cu costul de 200 lei, în care se aflau bani în suma de 200 lei, card bancar BC "Moldindconbank" și buletinul de identitate pe numele acesteia, cauzând astfel părții vătămate un prejudiciu material în sumă totală de 400 lei.

Tot el, Pitula Grigore la 27.10.2010 aproximativ la orele 17:45 min. urmărind scopul sustragerii pe ascuns a bunurilor altei persoane în timp ce se deplasa cu troleibuzul rutei nr.10 pe str. Pușkin până la bd. Renașterii, mun. Chișinău, folosindu-se de neatenția pasagerii Lopatenco Ana, pe ascuns a sustras din geantă un portmoneu la preț de 120 lei, în care se aflau bani în sumă de 2 400 lei, card bancar „Victoriabank” pe numele Spînu Ecaterina și card bancar "Banca de Economii" pe numele Lopatenco Ana, după care cu bunul sustras a părăsit locul comiterii infracțiunii, cauzându-i părții vătămate Lopatenco Ana un prejudiciu material considerabil în sumă totală de 2 520 lei.

Tot el, Pitula Grigore la 03.02.2015, în intervalul de timp de la orele 15:00 până la orele 15:10 min., având scopul sustragerii bunurilor altei persoane, în timp ce se deplasa cu maxi - taxi nr. 117, de pe str. Ginta Latină spre str. N. Dimo mun. Chișinău a sustras pe ascuns din geanta părții vătămate Popovici Eugenia portmoneul de dame la preț de 600 lei în care se aflau bani în sumă de 180 lei, 20 euro care conform cursului BNM la data de 03.02.2015 constituie suma de 360,36 lei, acte și card bancar pe numele acesteia, cauzându-i părții vătămate Popovici Eugenia un prejudiciu material în proporții considerabile în sumă totală de 1 140,36 lei.

Tot el, Pitula Grigore la 19.11.2014, aproximativ la orele 17:30, având scopul sustragerii bunurilor altei persoane, aflându-se în microbuzul de rută nr.107, care se deplasa de pe str. Uzinelor,17 spre str. T. Vladimirescu mun. Chișinău, pe ascuns a sustras din geanta ce o deținea Papanea Olga un portmoneu cu costul de 600 lei, în care se aflau mijloace bănești în sumă de 4 000 lei și 30 euro care conform cursului BNM constituie suma de 564 lei, cauzându-i părții vătămate Papanea Olga, daune materiale în proporții considerabile în sumă totală de 5 164 lei.

Tot el, Pitula Grigore la 24.10.2014, aproximativ la orele 18:30, având scopul sustragerii bunurilor altei persoane și însușirii lor ulterioare, dându-și seama de

caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și dorind în mod conștient survenirea acestora, aflându-se în rutiera nr. 117, în regiunea străzii Dumitru Rîșcanu, 20, mun. Chișinău, unde pe ascuns a sustras din geanta părții vătămate Solcan Svetlana un portmoneu din piele la preț de 1 500 lei, în care se aflau bani în sumă de 700 lei și un card bancar de la BC "Victoriabank", cauzând părții vătămate Solcan Svetlana o pagubă materială considerabilă în sumă totală de 2 200 lei.

Tot el, Pitula Grigore la 15.07.2014, în jurul orei 17:30 min., având scopul sustragerii pe ascuns a bunurilor altei persoane, aflându-se în troleibuzul cu ruta nr. 24, folosindu-se de faptul că nu era observat de nimeni, a sustras pe ascuns din geanta părții vătămate Stegărescu Natalia, un portmoneu din piele de culoare cafenie de marca "Louis Vuitton" la preț de 1 900 lei, în care se aflau mijloace bănești în sumă de 1 370 lei, un card bancar de la BC "Moldova Agroindbank", furtul fiind depistat de către partea vătămată la ieșirea din troleibuz în str. Kiev 3, mun. Chișinău, astfel fiindu-i cauzate părții vătămate Stegărescu Natalia daune materiale în proporții considerabile în sumă totală de 3 270 lei.

Tot el, Pitula Grigore la 24.12.2014, aproximativ la orele 21:30 min., având scopul sustragerii bunurilor altei persoane din buzunare, genți sau din alte obiecte prezente la persoană, aflându-se în troleibuzul nr.24, care se deplasa din sect. Rîșcani, mun. Chișinău spre sect. Ciocana mun. Chișinău, pe ascuns a sustras din geanta ce o deținea Mițul Victoria bani în sumă de 30 lei, buletin de identitate, permis de conducere, polița de asigurare, două carduri bancare "Moldinconbank" și "Agroindbank".

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, prima instanța a reținut în drept, că faptele inculpatului Pitula Grigore se califică pe epizodul privind sustragerea bunurilor părții vătămate Vrabie Ana-Maria în baza art.186 alin.(2) lit. d) Cod penal, furt, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, săvârșit cu cauzarea de daune în proporții considerabile; pe epizodul privind sustragerea bunurilor părții vătămate Zrellov Natalia în baza art.192 alin.(1) Cod penal, pungășie, adică acțiunea în scopul sustragerii bunurilor altei persoane din geanta prezentă la persoană; pe epizodul privind sustragerea bunurilor părții vătămate Lopatenco Ana în baza art.186 alin.(2) lit. d) Cod penal, furt, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, săvârșit cu cauzarea de daune în proporții considerabile; pe epizodul privind sustragerea bunurilor Popovici Eugenia în baza art.186 alin.(2) lit. d) Cod penal, furt, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, săvârșit cu cauzarea de daune în proporții considerabile; pe epizodul privind sustragerea bunurilor Papanea Olga în baza art.186 alin.(2) lit. d) Cod penal, furt, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, săvârșit cu cauzarea de daune în proporții considerabile; pe epizodul privind sustragerea bunurilor Solcan Svetlana în baza art.186 alin.(2) lit. d) Cod penal, furt, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, săvârșit cu cauzarea de daune în proporții considerabile; pe epizodul privind sustragerea bunurilor părții vătămate Stegărescu Natalia în baza art.186 alin.(2) lit. d) Cod penal, furt, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, săvârșit cu cauzarea de daune în proporții considerabile; pe epizodul privind sustragerea bunurilor Mițul Victoria în baza art.192 alin.(1) Cod penal, pungășie, adică acțiunea în scopul sustragerii bunurilor altei persoane din geantă.

3. Avocatul Zadarojnîi Ludmila în numele inculpatului a contestat cu apel sentința, solicitând casarea acesteia, cu încetarea procesului penal în privința lui Pitula Grigore în temeiul intervenirii actului de amnistie.

În motivarea cerințelor sale, apărarea a evidențiat că sentința este ilegală și neîntemeiată, consideră că a fost încălcat dreptul inculpatului la un proces echitabil.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 martie 2021, a fost respins ca nefondat apelul, cu menținerea sentinței.

4.1. În motivarea soluției sale, instanța de apel a indicat că la pronunțarea sentinței prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia că inculpatul Pitula Grigore a săvârșit infracțiunile imputate acestuia.

Instanța de apel a reținut că, aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la prezenta cauză penală și care au fost corect apreciate, respectându-se prevederile art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concluziei, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

Instanța de apel analizând în ansamblu circumstanțele cauzei, a conchis că prima instanță corect a concluzionat că infracțiunilor imputate inculpatului Pitula Grigore au fost săvârșite de ultimul, odată ce, pe parcursul cercetării judecătorești s-a confirmat cu certitudine vinovăția acestuia.

Instanța de apel a menționat că prima instanță, ținând cont de prevederile art.99-101 Cod de procedură penală, a cercetat sub toate aspectele probele prezentate de către părți, a audiat partea vătămată și martorul, a cercetat probele administrate la dosar, dând citire proceselor-verbale și altor documente, verificându-le și apreciindu-le just prin prisma pertinentei, concluziei, utilității și veridicității lor, iar în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor și ca urmare corect a stabilit starea de fapt, încadrarea în drept și vinovăția inculpatului Pitula Grigore.

4.2. Cu referire la aplicabilitatea amnistiei în privința lui Pitula Grigore, instanța de apel a reiterat prevederile art.107 alin.(1) Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

Astfel, instanța de apel a considerat că în privința inculpatului Pitula Grigore nu poate fi încetat procesul penal pe motivul intervenirii actului de amnistie, deoarece ultimul nu întrunește condițiile necesare pentru aplicarea actului de amnistie sus-indicat, or potrivit art.(10) alin.1) lit. k) și m) al Legii nr. 210 din 29.07.2016, prevederile art.art.1-9 nu se aplică persoanei: învinuite, inculpate sau condamnate care nu a reparat integral prejudiciul cauzat prin infracțiunea pentru care este urmărită sau, după caz, a fost condamnată. În cazul persoanei condamnate se va ține cont de prejudiciul stabilit prin hotărârea judecătorească; în privința căreia a fost înlăturată anterior răspunderea penală, de trei sau mai multe ori, în temeiul împăcării părților conform prevederilor art.109 din Codul penal nr. 985-XV din 18 aprilie 2002.

În temeiul art.(1), alin.(3) al Legii nr. 210 din 29.07.2016, aplicarea oricărei modalități de liberare de pedeapsă penală, prevăzute de prezenta lege, poate avea loc doar în condițiile în care organul de urmărire penală, instanța de judecată sau judecătorul de instrucție constată întrunirea cerințelor stipulate la alin.(10).

Astfel, instanța de apel a reținut că în privința inculpatului nu pot fi aplicate prevederile Legii nr. 210 din 29.07.2016, privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, or inculpatul Pitula Grigore prin sentința judecătorească Buiucani din 26.08.2015 a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.192 alin.(1) Cod penal, la 4 ani închisoare.

În final, instanța de apel a reiterat că inculpatul Pitula Grigore, nu a recunoscut vinovăția, anterior de 6 ori a fost încetat procesul penal în legătură cu împăcarea părților,

inculpatul a reparat prejudiciul cauzat părților vătămate Lopatenco Ana, Mițul Victoria, Papanea Olga, Popovici Eugenia, Solcan Svetlana, Stegărescu Natalia, Vrabie Ana-Maria, Zrelou Natalia, motiv pentru care amnistia în cazul dat este inaplicabilă.

5. Avocatul Zadorojnii Ludmila în numele inculpatului, în temeiul pct.6), 8), 10), 11), 12) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, contestă cu recurs decizia instanței de apel și solicită casarea totală a acesteia, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care, fapta săvârșită de către Pitula Grigore Iurie la 17.10.2014, în privința părții vătămate Vrabie Ana-Maria, să fie încetată, deoarece constituie o contravenție, cu intervenirea termenului de prescripție contravențională, iar în privința celorlalte părți vătămate încetarea procesului penal în legătură cu intervenirea amnistiei.

În motivarea cerințelor sale, apărarea a invocat că, instanța de apel nu a examinat și nu s-a expus asupra apelului formulat personal de către inculpatul Pitula Grigore. Deci, apelantul a rămas "neauzit", or, instanța de apel nu a procedat la examinarea argumentelor invocate de apelant și nu a motivat în modul convenit soluția.

Indică că, instanța de apel a respins doar solicitările avocatului Zadorojnii Ludmila, iar apelul inculpatului a fost lăsat fără examinare, susține că au fost verificate doar aspectele cu care inculpatul din start a fost de acord și nu le-a contestat.

De asemenea, notează că instanța de apel judecând cauza în procedura de apel urma să examineze toate circumstanțele cauzei și să se expună asupra tuturor capetelor apelului declarat în interesele inculpatului.

Enunță că, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția de a respinge o parte din cerințele și argumentele apelantului în interesele inculpatului, instanța de apel doar a copiat textul sentinței.

Evidențiază că, din textul deciziei instanței de apel Pitula Grigore nu a recunoscut vinovăția și nu a recuperat dauna cauzată prin faptele comise, pe când ultimul a susținut că recunoaște vinovăția și se căiește de cele comise. În plus, susține că dauna cauzată părților vătămate Popovici Eugenia, Zrelou Natalia și Mițul Victoria a fost restituită, neavând careva pretenții față de inculpat.

Reține că, prin sentință prima instanță a menționat că Pitula Grigore, la data de 17.10.2014, aproximativ la ora 10:00, prin acțiunile săvârșite a cauzat părții vătămate o daună materială în proporții considerabile în suma totală de 700 lei. Instanța de apel în pct. 3 a Deciziei a precizat încadrarea juridică pentru aceasta fapta în baza art.186 alin.(2) lit.d) Cod penal.

Susține că suma prejudiciului nu depășește 845 lei (20% din cuantumul salariului mediu lunar pe economie prognozat pentru anul 2014, aprobat prin HG nr. 1000 din 13.12.2013) și constituie proporții mici. Această fapta urma a fi calificată ca contravenție, iar procesul încetat în pofida art.30 Cod contravențional, în legătură cu intervenirea prescripției, care înlătură răspunderea contravențională.

Explică că suma sustrasă constituie proporții mici, iar instanța de apel urma să înceteze procesul penal pe fapta dată, deoarece fapta nu constituie infracțiune.

Totodată, apărarea relatează că contrar poziției apărării, la examinarea apelurilor instanța de apel a procedat în lipsa părților vătămate, chiar dacă nu au fost legal citate. Cu atât mai mult, că ședința s-a desfășurat prin intermediul teleconferinței, adică fără participarea nemijlocită a inculpatului, care n-a avut posibilitatea de a depune cererea scrisă de el. La fel, consideră că inculpatul nu a avut posibilitatea reală să-și realizeze dreptul său să se împace cu părțile vătămate, chiar dacă prevederile stipulate în art.109 Cod penal (în redacția la momentul comiterii faptei) permitea împăcarea.

Conchide că, este greșită și pripită soluția instanței de apel de a respinge aplicarea

amnistiei, reieșind din poziția părților vătămate verificată la etapa judecării cauzei în prima instanță, care între timp s-a schimbat.

Reiterând prevederile art.57 Cod penal, apărarea conchide că pentru aplicarea amnistiei față de persoanele inculpate, este suficient să fie întrunite cel puțin unul dintre criteriile enumerate supra. Iar, în cazul recunoașterii integrale a vinovăției se consideră contribuire activă la descoperirea infracțiunii. Pe cale de consecință, reține că aplicarea prevederilor din art.2 a Legii nr.210 poate avea loc doar în condițiile în care instanța de judecată constată întrunirea de către inculpat a criteriilor stabilite la art.57 Cod penal nr. 985-XV din 18 aprilie 2002.

Concluzionează că instanțele de fond nu au judecat cauza penala în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii, instanța de apel nepronunțând-se asupra tuturor argumentelor din apel, motiv pentru care recursul ordinar urmează a fi admis.

În final, a notat că instanțele ierarhic inferioare au încălcat grav principiul legalității, principiul respectării drepturilor, libertăților și demnității umane, principiul contradictorialității în procesul penal, astfel obligațiunea Constituțională de a înfăptui justiția în stat a rămas neîndeplinită, apelurile declarate nu au fost examinate, sau au fost examinate pur formal, tendențios și unilateral, nu s-a clarificat care circumstanțe sunt relevante pentru prezenta cauză, s-a adoptat o soluție neargumentată la modul cuvenit, în legătură cu ce hotărârile atacate urmează a fi casate.

6. În conformitate cu prevederile art.431 alin.(1) pct.11) Cod de procedură penală, procurorul depune referință privitor la opinia sa asupra recursului declarat de apărare, menționând că acesta urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. Judecând recursul declarat în baza materialelor dosarului și în raport cu motivele invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Conform art.435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Din conținutul art.414 Cod de procedură penală, rezultă că instanța de apel, judecând apelul, este obligată să verifice legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau să cerceteze suplimentar probele administrate de prima instanță.

În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii; dacă infracțiunea a fost corect calificată; dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual, penal, administrativ ori civil au fost corect aplicate.

În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate

în apel.

Totodată, potrivit art.101 alin.(4) Cod de procedură penală, instanța de judecată este obligată să pună la baza hotărârii sale numai acele probe, la a căror cercetare au avut acces toate părțile în egală măsură și să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate.

Colegiul constată că aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea prezentei cauze în ordine de apel.

Din conținutul recursului ordinar declarat, Colegiul penal lărgit constată că titularul acestuia invocă temeiurile pentru recurs stipulate la pct.6), 8), 10), 11), 12) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, însă motivează recursul doar sub aspectul temeiului de casare prevăzut la pct.6) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, potrivit căruia hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii și este expusă neclar.*

În urma lecturării textului deciziei, Colegiul penal lărgit reține că instanța de apel nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate și în acest context ține să menționeze următoarele.

Instanța de recurs lecturând materialele cauzei penale, raportând cererea de apel declarată de avocatul Zadarojnii Ludmila în numele inculpatului la conținutul, argumentele și motivarea cuprinsă în decizia instanței de apel constată că, instanța de apel nu s-a expus asupra motivelor esențiale invocate în apel.

În acest sens, Colegiul penal lărgit evidențiază că instanța de apel a omis capătul de cerere formulat în apel privind repunerea în termen a acestuia, având în vedere faptul că sentința a fost pronunțată la 10 martie 2017, iar apelul a fost de pus la 30 noiembrie 2020.

Astfel, instanța de recurs relevă că decizia instanței de apel este lipsită de coerență în procesul soluționării contestațiilor ce țin de judecarea apelului și expunere a argumentelor.

Prin urmare, capătul de cerere enunțat mai sus constituie un impediment de a purcede la examinarea fondului apelului și asupra acestuia instanța de apel era obligată să se pronunțe motivat, cu atât mai mult că, în lumina jurisprudenței CtEDO, deși instanțele nu sunt obligate să se expună asupra motivelor de respingere a fiecărui argument a unei părți (hotărârea Ruiz Torija versus Spania), acestea nu sunt scutite de obligația de a examina în modul corespunzător principalele motive invocate și de a le da un răspuns (hotărârea Moreira Ferreira versus Portugalia).

Totodată, instanța de recurs analizând conținutul deciziei instanței de apel evidențiază divergențe între constatările acesteia reținute în pct.9 a deciziei cu cele reținute în pct.31 a aceleiași decizii, și anume în partea constatatoare s-a indicat că inculpatul a recunoscut vina și se căiește de cele comise, iar în partea motivantă s-a enunțat că inculpatul nu a recunoscut vinovăția.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit ține să menționeze că, motivarea hotărârii judecătorești trebuie realizată într-o manieră clară și coerentă, întrucât, pe de o parte, este indispensabil necesară pentru controlul exercitat de jurisdicția ierarhic superioară, iar pe de altă parte, constituie, pentru părțile litigante, o garanție împotriva arbitrariului, furnizându-le dovada că cererile și mijloacele lor de apărare au fost riguros analizate.

Astfel, Colegiul penal explică că motivarea hotărârii reprezintă un element de

transparență a justiției inerent oricărui act jurisdicțional, iar hotărârea judecătorească este rezultatul unui proces logic de analiză științifică a pretențiilor deduse judecății, dispozițiilor legale incidente și probelor administrate în cauză în scopul aflării adevărului, urmare a unui raționament logic-juridic care se reflectă în motivarea acesteia.

Conform jurisprudenței CtEDO, expuse în cazurile aplicării art.6 al Convenției, o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal, oferă posibilitatea ca această hotărâre să poată fi verificată în cadrul căilor de atac și posibilitatea persoanelor interesate de a pregăti o cerere de apel sau recurs. (Suominen c. Finlandei (2003) § 37, Kuznetsov și alții c. Rusiei (2007) § 85).

În afară de aceasta, motivarea hotărârilor este un instrument important în asigurarea transparenței justiției și existența unui control social asupra acesteia. (Hirvisaari c. Finlandei, (2001) § 30).

În plus, instanța de recurs apreciază drept întemeiat argumentul apărării precum că inculpatul a fost lipsit de posibilitatea reală de a-și realiza dreptul să privind actul de împăcare cu părțile vătămate. Or, la etapa judecării în prima instanță cauza a fost examinată în lipsa acestuia, iar în instanța de apel cauza a fost examinată în lipsa părților vătămate, în privința cărora instanța de apel doar parțial a respectat procedura privind citarea legală despre data, ora și locul examinării cauzei penale.

Mai mult ca atât, reieșind din conținutul procesului-verbal al ședinței de judecată a instanței de apel (f.d.228, vol.I), instanța de recurs a stabilit că apărarea a comunicat că poziția părților vătămate s-a schimbat ulterior audierilor efectuate de către prima instanță, insistând asupra prezenței și audierii părților vătămate în instanța de apel, însă contrar poziției apărării instanța de apel a examinat cauza în lipsa acestora.

Astfel, instanța de recurs subliniază că instanța de apel urma să elucideze pe deplin chestiunile semnalate de apărare și numai după clarificarea acestora să purceadă la verificarea criteriilor privind aplicarea amnistiei.

Colegiul penal lărgit conchide că, instanța de apel nu și-a îndeplinit obligația de a rejudeca cauza după regulile primei instanțe și de a pune la baza hotărârii adoptate acele probe, care urmează a fi cercetate în condițiile nemijlocirii și contradictorialității, dând astfel posibilitate inculpatului Pitula Grigore de a se apăra efectiv împotriva acuzațiilor incriminate.

În acest sens, instanța de recurs reține și jurisprudența CtEDO, care a stabilit că cei care au responsabilitatea de a decide cu privire la vinovăția sau nevinovăția unui acuzat ar trebui, în principiu, să fie în măsură să audieze victimele, învinuții și martorii în persoană și să evalueze credibilitatea declarațiilor date de aceștia (Kashlev c. Estonia, 26 aprilie 2016, pct.48-50).

În lumina considerentelor relatate supra, Colegiul penal lărgit explică că dreptul la un proces echitabil include respectarea principiului egalității armelor. Aceasta, conform jurisprudenței CEDO, presupune că fiecare parte trebuie să obțină o posibilitate rezonabilă de a-și prezenta cauza în condiții care să nu o plaseze într-o situație net dezavantajată în raport cu adversarul său. Între părți trebuie, deci, să se mențină un echilibru corect.

Din circumstanțele expuse, Colegiul penal lărgit conchide că, instanța de apel deficitar și-a motivat soluția, încălcând prevederile art.414, 417-418 Cod de procedură penală, prin ce s-a comis eroarea de drept prevăzută de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală.

Sub acest aspect, la caz, Colegiul Penal lărgit atestă că instanța de apel a comis erori de drept, ce nu pot fi înlăturate de instanța de recurs.

Pe de altă parte, instanța de recurs respinge argumentele apărării precum că „instanța de apel nu s-a expus asupra apelului formulat personal de către inculpatul Pitula Grigore”. Or, reieșind din înscrisurile care se regăsesc la materialele prezentei cauze penale nici nu a fost depus, înregistrat un apel formulat personal de către inculpatul Pitula Grigore.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel are obligația să înlăture erorile menționate, să țină seama de împrejurările expuse, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art.414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate, să dea o apreciere obiectivă probelor administrate în cauză și, în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art.417 Cod de procedură penală, precum și să cerceteze minuțios aspectele învinuirii înaintate, argumentând clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele expuse în pct.7 al prezentei decizii.

8. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul Zadorojnîi Ludmila în numele inculpatului, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 martie 2021, în cauza penală în privința inculpatului *Pitula Grigore xxx*, dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac, pronunțată integral la 03 martie 2022.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Țurcan Anatolie

Toma Nadejda

Cobzac Elena

Plămădeală Ghenadie